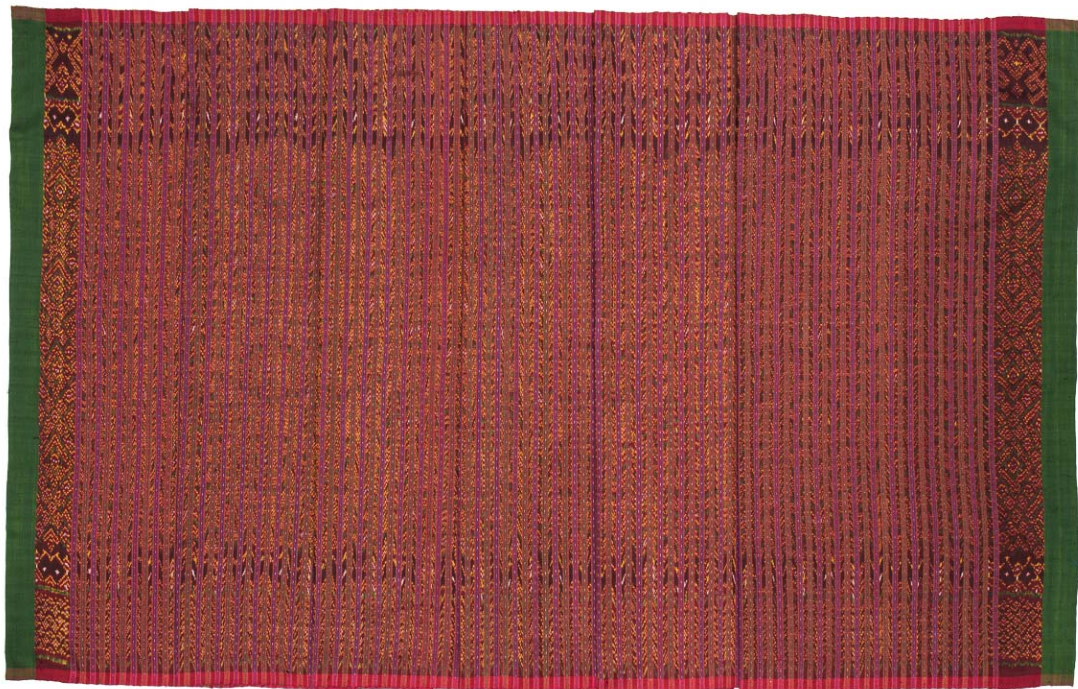

ผ้าโฮล : ผ้าชิ้นมัดหมี่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร แห่งอีสานใต้

ผ้าโฮล เป็นชื่อเรียกผ้าไหมมัดหมี่ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร ในแถบจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หรืออีสานใต้ ที่มีชายแดนติดประเทศกัมพูชา เช่น สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ เป็นต้น โดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์ ผ้าโฮลถือเป็นเอกลักษณ์ ผ้ามัดหมี่ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมของชาวสุรินทร์ที่ยังคงเอกลักษณ์ และรักษารูปแบบ สี สัน ลวดลาย ด้วยเทคนิคการทอแบบโบราณอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของกลุ่มช่างทออีสานใต้ไว้ได้ และยังคงมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

คำว่า “โฮล” เป็นคำในภาษาเขมร เป็นชื่อเรียกผ้าที่มีกรรมวิธีการทอผ้าไหมประเภทหนึ่ง ที่สร้างลวดลายขึ้นมาจากการบวกรวมการมัดหมี่เส้นพุ่ง ผ้าโฮล ในอดีตมีลักษณะโครงสร้างผ้ามีกรอบ มีเชิงคล้ายกับรูปแบบผ้าปุมที่ใช้เป็นผ้านุ่งที่บ่งบอกถึงระดับชั้น ยศ หรือตำแหน่งในราชการของขุนนางในราชสำนักสยาม เรียกว่า “โฮลเปราะฮ์” แต่หากเป็นแบบที่สตรีใช้นุ่งจะทอแปลงที่ใช้ลายผ้าปุม นำมาดัดแปลงให้เลื้อนออก ทอสลับลายริ้ว ในแบบหมี่คั่น เป็นลายริ้ว ในแนวตั้ง เรียกว่า “โฮลแสร้อย” หรือโฮลสตรี เพื่อไม่ให้เหมือนผ้าที่ใช้ในราชสำนักและสตรีสามารถใช้นุ่งได้ และในปัจจุบันนี้ผ้า โฮลแบบ โฮลเปราะฮ์ หรือโฮลบุรุษ แทบจะไม่มีให้เห็น และแทบจะหาตัวคนทอไม่ได้แล้วในปัจจุบัน ผ้าโฮลในปัจจุบันนั้น จึงมักหมายถึงลักษณะของผ้าโฮลที่สำหรับใช้เป็นผ้าชิ้นของสตรีเกือบทั้งหมด

ผ้าโฮล จึงเป็นผ้ามัดหมี่ที่มีลักษณะเฉพาะ มีสี สัน และลวดลายมัดหมี่ที่โดดเด่น ลักษณะการทอจะทอเป็นจุดประ สลับกับเส้นตรง โดยใช้ไหมคู่ 2 สีทอสลับกันเป็นลายตลอดไปทั้งผืน มีลักษณะเป็นลายริ้วสลับกับลายมัดหมี่ ผ้าโฮลเป็นผ้าที่มีคุณภาพดีมาก ลวดลายก็เป็นแบบฉบับของชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร โดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมจากศิลปะของเขมร สีที่ใช้ในการทอผ้าโฮลนิยมใช้สีหลักๆ เช่น สีแดง สีดำ สีน้ำเงิน สีเหลือง สีเขียว สีส้ม เป็นต้น

